

Chapter 12 - Orí Kejìlá | CAMPUS LIFE

OBJECTIVES:

In this chapter you will learn:

- About the school system
- How to tell your friend about your course schedule
- How to describe your school's facilities to your friend
- About life on campus

Àwọn ọ̀rọ̀ (Vocabulary)

Nouns	
áàtì/ọ̀nà	<i>arts</i>
adájọ̀	<i>judge</i>
agbára	<i>strength</i>
agbègbè	<i>area</i>
àjànàkú / erin	<i>elephant</i>
akégbéẹ̀	<i>colleague</i>
àkọ́dà	<i>first to establish</i>
àkọ́sọ́rí	<i>memory verse</i>
alákòóso	<i>governing council</i>
àhàfààní	<i>opportunity</i>
apá	<i>section/arm</i>
àpọ̀nlé	<i>exaggeration</i>
àyè	<i>opportunity</i>
àyẹ̀wò	<i>experiment</i>
BÍ-EÈ	<i>B.A.</i>
BÍ-Ẹ̀Ẹ̀DÌ	<i>B. Ed.</i>
BÍ-Ẹ̀Ẹ̀SÌ	<i>B.Sc.</i>
dáná	<i>cook</i>
èsì	<i>result(s)</i>
ẹ̀kọ̀	<i>course(s)</i>
ẹ̀lòmíń	<i>another person</i>
Ẹ̀M-EÈ	<i>M.A.</i>
Ẹ̀M-Ẹ̀Ẹ̀DÌ	<i>M. Ed.</i>
Ẹ̀M-Ẹ̀Ẹ̀SÌ	<i>M. Sc.</i>
ẹ̀njínfà	<i>engineer</i>
ibùgbé	<i>residence</i>
ibùjókòó	<i>office</i>
ìdàrayá	<i>entertainment</i>
ìdánwò	<i>examination</i>
ìgboyè	<i>the degree of</i>
Ilé-ìkàwé	<i>library</i>
imọ̀-ẹ̀kọ̀	<i>education (as a discipline)</i>
Ìmọ̀-ẹ̀rọ̀	<i>engineering (as a discipline)</i>

irun	<i>hair</i>
ìṣẹ́jú	<i>minute</i>
ìṣirò	<i>math</i>
ìṣòro	<i>challenges, problems</i>
kàntínì	<i>canteen/restaurant</i>
kẹ́míkà	<i>chemical</i>
kíkékọ̀ọ̀	<i>the study of</i>
kọ̀kọ̀	<i>first</i>
láàbù	<i>laboratory</i>
lítírésọ̀	<i>literature</i>
obìnrin	<i>female</i>
odindin	<i>whole</i>
ojoojúmọ̀	<i>everyday</i>
oko	<i>farm</i>
olùkọ̀	<i>teacher</i>
òmìnira	<i>independence</i>
ọ̀mọ̀wé	<i>a person who holds a Ph.D</i>
oníròyìn	<i>journalist</i>
òtítọ̀	<i>truth</i>
ósítẹ̀lì	<i>hostel</i>
ọ̀kùnrin	<i>male</i>
ọ̀ọ̀lù	<i>hall</i>
òpópónà	<i>street</i>
ọ̀tun	<i>new</i>
politékínìkì	<i>polytechnic</i>
sáyẹ̀hì	<i>science</i>
simẹ̀sítà/sáà	<i>semester</i>
títì	<i>street</i>
wákàtí	<i>hour</i>

Noun Phrases

bọ̀ọ̀lù àfẹ̀sẹ̀gbá	<i>soccer</i>
bọ̀ọ̀lù àfọ̀wọ̀gbá	<i>handball</i>
bọ̀ọ̀lù àjùsáwọ̀n	<i>basketball</i>
òfin àti ilàna ìtọ̀ sọ̀nà	<i>rules and regulations</i>
ẹ̀ka ẹ̀kọ̀	<i>branches of study</i>

Ẹ̀ka àṣà àti ijó	<i>Department of Culture and Dance</i>
Ẹ̀ka ẹ̀kọ̀ olùkóni	<i>Faculty of Education</i>
Ẹ̀ka ẹ̀kọ̀ iṣẹ̀-ọ̀nà	<i>Faculty of Arts</i>
Ẹ̀ka ẹ̀kọ̀ iṣẹ̀ àgbẹ̀	<i>Faculty of Agriculture</i>
ẹ̀kọ̀ èdèe Yorùbá ẹ̀kọ̀ onípò àkọ̀kọ̀	<i>Yoruba language course first degree</i>
ẹ̀nu-ọ̀nà àbáwọ̀lé	<i>entrance</i>
ìbámú pẹ̀lú òfin ilé-ìwé	<i>in accordance with university rules</i>
igba ènìyàn	<i>200 people</i>
ilé alárábarà	<i>house with designs</i>
Ilé-ẹ̀kọ̀ sẹ́kọ̀ndìrì àgbà	<i>Senior Secondary School (SSS)</i>
Ilé-ẹ̀kọ̀ sẹ́kọ̀ndìrì kékeré	<i>Junior Secondary School (JSS)</i>
ilé-ìfowópamọ̀sì	<i>bank</i>
ilé gogoro	<i>tall building/tower</i>
Ilé-ẹ̀kọ̀ aláḱòṅbẹ̀rẹ̀	<i>primary/ elementary school</i>
ilé- ẹ̀kọ̀ sẹ́kọ̀ndìrì	<i>secondary school (high school)</i>
ìmọ̀ iṣẹ̀ àgbẹ̀	<i>agricultural science/farming</i>
iṣẹ̀-ọ̀nà alárábarà	<i>artistic work</i>
ìwádíí ìjìnlẹ̀	<i>research</i>
kíláàsì sáyẹ̀nṣì lẹ́kíṣọ̀ tiatà	<i>science class lecture theater</i>
odidi ọ̀dún mẹ́fà	<i>a whole/ good six years</i>
oyè ìmọ̀ ìjìnlẹ̀	<i>Ph.D</i>
ọ̀gbà àwọn ẹ̀ranko	<i>zoo</i>
ọ̀gbàa yunifásítì/kámpọ̀ṣì	<i>university campus/campus</i>
Ọ̀ba'birin Èlísábẹ̀tì	<i>Queen Elizabeth</i>
ọ̀mọ̀ ilé-ẹ̀kọ̀ yàrá ìgbẹ̀kọ̀	<i>student classroom</i>
tiatà ìdánìlẹ̀kọ̀	<i>lecture theatre</i>
Yunifásítì ti àgíríńkì/ ìmọ̀ iṣẹ̀ àgbẹ̀	<i>University of Agriculture</i>
Yunifásítì ti tẹ̀kinolọ̀jì/ ìmọ̀-ẹ̀rọ̀	<i>University of Technology</i>

Verbs

jọ̀rọ̀	<i>to enjoy the benefits</i>
pegedé	<i>to succeed</i>
rántí	<i>to remember</i>
retí	<i>to expect</i>

rojó/ wíjọ	<i>to complain</i>
rójú	<i>to hang in there</i>
tán	<i>to end</i>
yàtò	<i>different</i>
yìn	<i>to praise</i>

Verb Phrases

(dá)_sílẹ̀	<i>establish</i>
dojú kọ	<i>to be faced with</i>
fi ọ̀rọ̀ jomi toro ọ̀rọ̀	<i>discuss/ deliberate</i>
gba ìgbéga	<i>to be promoted</i>
kò rọ̀rùn	<i>not easy</i>
kú iṣẹ̀	<i>well done!</i>
má ṣẹ̀yọnu	<i>don't worry/never mind</i>
múra sí èkọ̀	<i>be more studious</i>
ri dájú wipe	<i>ensure that</i>
ṣe kí n ri ẹ̀	<i>show what you can do</i>
wò ___ lọ̀rùn	<i>to be overwhelmed</i>

Adjectives

gbámúṣẹ̀	<i>very good/very nice</i>
láìpẹ̀	<i>very soon</i>
ní gẹ̀lẹ̀	<i>as soon as</i>

Adverb

káàkiri	<i>all around/everywhere</i>
---------	------------------------------

Other Expressions

já fáfá	<i>smart</i>
tí ó tóbi	<i>that is big</i>
tó mọ̀ye	<i>that are knowledgeable</i>
tó n gbowó ẹ̀pẹ̀tẹ̀	<i>making big bucks</i>
wò ó!	<i>hey, you see...!</i>

Lesson 1 - Èkọ Kìlíní: Ilé-Ìwé (School System)

Ní ilẹ̀ Yorùbá, àwọn ọmọ máa n bẹ̀rẹ̀ sí lọ sí ilé-ẹ̀kọ́ láti bí ọdún méfà. Ilé-ẹ̀kọ́ aláḱòḱòbẹ̀rẹ̀ ni àwọn ọ̀bí máa n kọ́kọ́ fi ọmọ ọ wọn sí. Ní ilé-ẹ̀kọ́ aláḱòḱòbẹ̀rẹ̀, oríṣíríṣi ẹ̀kọ́ ni àwọn olùkọ́ máa n kọ́ àwọn ọmọ. Èkọ́ bí ẹ̀kọ́ èdè Yorùbá àti èdè Ọ̀yìnbo. Àkọ́sọ́rí tún wà lára ẹ̀kọ́ tí àwọn ọmọ ilé-ẹ̀kọ́ aláḱòḱòbẹ̀rẹ̀ máa n kọ́. Àwọn àkọ́sọ́rí yìí jẹ́ ọ̀nà tí àwọn olùkọ́ máa n gbà láti fi jẹ́ kí àwọn ọmọ ilé-ìwé mọ́ ọ̀nà tí ènìyàn máa n gbà láti rántí ǹnkan. Odindi ọdún méfà ni àwọn ọmọ máa n lò ní ilé-ẹ̀kọ́ aláḱòḱòbẹ̀rẹ̀ kí wọn tó lọ sí ilé-ìwé méfà.

Ní ilé-ẹ̀kọ́ sẹ́kọ́ndírì, àwọn akẹ́kọ́ ní àyè láti mú kíláàsì tí wọn bá fẹ́. Àwọn ọmọ ilé-ẹ̀kọ́ tí wọn fẹ́ràn ìṣirò ló máa n lọ kíláàsì sáyẹ́nsì. Àwọn tí ó bá fẹ́ràn lítírésọ́ ni wọn máa n lọ sí ààtì. Oríṣíríṣi ìdánwò ni àwọn akẹ́kọ́ máa n ẹ́ láti gba ìgbéga láti kíláàsì kan sí ìkejì. Apá méjì ni ẹ̀kọ́ sẹ́kọ́ndírì pín sí. Apá aláḱòḱọ́ ni sẹ́kọ́ndírì kékeré, ti ẹ̀lẹ̀ẹ̀kejì ni sẹ́kọ́ndírì àgbà. Ọdún méta méta ni akẹ́kọ́ ǹ lò ní apá kọ̀ọkan. Apá kejì jẹ́ ti àwọn àgbà. Lẹ́yìn ọdún méfà ni ilé-ẹ̀kọ́ sẹ́kọ́ndírì. Àwọn akẹ́kọ́ tí ó bá pegedé ni wọn ní ànṣààní láti tẹ̀síwájú nínú ẹ̀kọ́ wọn.

Ilé-ẹ̀kọ́ gíga ni ó tẹ̀lé ilé-ẹ̀kọ́ sẹ́kọ́ndírì. Oríṣíríṣi ilé-ìwé gíga ni ó wà. Àwọn èyí tí ó wà fún àwọn tí ó kọ́ nípa ìmọ́ ẹ̀kọ́ yàtò sí àwọn èyí tí ó wà nípa ìṣe ọwọ́. Ilé-ẹ̀kọ́ gíga kan tún wà tí wọn ǹ pè ni ilé ẹ̀kọ́ gbogbo-n-ṣe tí a tún máa jẹ́ polítékíníkì. Nínú gbogbo ilé-ẹ̀kọ́ gíga, ti yunifásítì ni ó ga jù. Àwọn tí ó bá fẹ́ di dókítà, àdajọ́, ọ̀mọwé àti bẹ̀ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ lọ ni ó máa ǹ lọ sí yunifásítì. Yunifásítì tún pín sí ọ̀nà oríṣíríṣi. Yunifásítì tí ó wà fún ìmọ́ ìṣe àgbè ni wọn ǹ pè ní Yunifásítì ti àgíríkì. Èyí tí ó wà fún ìmọ́-ẹ̀rọ́ ní wọn ǹ pè ní Yunifásítì ti tẹ́kinólọ́jì.

Iṣe Ẹ́ṣe 1

Dáhùn àwọn ìbèèrè wònyí ní ẹ̀kúnrẹ̀rẹ̀.

Answer the following questions in complete sentences.

1. Àti ọmọ ọdún mélòó ni àwọn ọmọ ti máa n bẹ̀rẹ̀ ilé-ìwé lílọ ní ilẹ̀ Yorùbá?
2. Báwo ni àwọn olùkọ́ ilé-ẹ̀kọ́ aláḱòḱòbẹ̀rẹ̀ ẹ́ máa n ran àwọn akẹ́kọ́ lówọ́ láti le rántí ǹnkan?
3. Ilé-ìwé wo ló tẹ̀lé ilé-ìwé aláḱòḱòbẹ̀rẹ̀?
4. Irú kíláàsì wo ni àwọn akẹ́kọ́ tí wọn fẹ́ràn lítírésọ́ máa ǹ lọ ni ilé-ẹ̀kọ́ sẹ́kọ́ndírì?
5. Ilé-ẹ̀kọ́ wo ni ó ga jùlọ́ nínú ètò ẹ̀kọ́ ni ilẹ̀ Yorùbá?

Iṣẹ Ṣíṣe 2

So àwọn ọ̀rọ̀ tí ó bara mu ni ọ̀wọ̀ A àti ọ̀wọ̀ B papọ̀.
Match the words in column A with those in column B.

A

onímọ-ẹ̀rọ

èdè

àkọ̀sọ̀rí

ìṣirò

ààtì

ìdánwò

adájọ

oníròyìn

ìmọ-ẹ̀rọ

àyẹ̀wò

B

memory verse

math

arts

language

engineer

experiment

engineering

judge

examination

journalist

Iṣẹ Ṣíṣe 3

Kọ ìtumọ̀ àwọn ọ̀rọ̀ wọ̀nyí sílẹ̀ ní èdè Yorùbá.
Write the meanings of these words in Yorùbá.

1. àkọ̀sọ̀rí
2. ilé-ẹ̀kọ̀ aláḱòṣbẹ̀rẹ̀
3. oníròyìn
4. ìmọ-ẹ̀rọ
5. àyè

Iṣẹ́ Ṣíṣe 4

Parí àwọn gbólóhùn wònyí.

Complete the following sentences.

1. Ní ilẹ̀ Yorùbá, àwọn ọmọ máa ń bèrẹ̀ sí lọ sí ilé-ẹ̀kọ́ láti bí ọdún mélòó?
  - a. méjì
  - b. méta
  - c. márùn-ún
  - d. mẹrin

2. Ọdún mélòó ni àwọn ọmọ máa ń lò ní ilé-ìwé aláḱòṣbẹ̀rẹ̀ kí wọn tó lọ sí ilé-ẹ̀kọ́ sẹ̀kọ́ndìrì ?
  - a. márùn-ún
  - b. mẹfà
  - c. mẹrin
  - d. méje

3. Oríṣiríṣi apá mélòó ni ilé-ẹ̀kọ́ sẹ̀kọ́ndìrì pín sí?
  - a. méta
  - b. mẹrin
  - c. méjì
  - d. márùn-ún

4. Ilé-ẹ̀kọ́ gíga tí ó ga jù ni?
  - a. Politékínîkì
  - b. Yunifásítì
  - c. Ilé-ẹ̀kọ́ sẹ̀kọ́ndìrì
  - d. Ilé-ẹ̀kọ́ gíga olùkọni

5. Àwọn tí ó bá fẹ́ di _____ ni wọn máa ń lọ sí Yunifásítì.
  - a. olùkọ
  - b. dókítà
  - c. aránṣọ
  - d. aránbàtà

Iṣẹ́ Ṣíṣe 5

Kí ni èròò rẹ nípa ẹ̀kọ́ kíkọ láàárín àwọn Yorùbá àti àwọn ará orílẹ̀-èdèè rẹ?

Lesson 2 - Èkọ Kejì: University Course Schedules

Ìsọ̀rọ̀ngbèsì (Dialogue)

Tádé àti Bùsọ́lǎ n sọ̀rọ̀ nípa kíláàsì wọ̀n ní Yunifásítì tí Texas ní Austin. Tádé n kẹ̀kọ́ lǎtì gba oyè nínú ìmọ̀-ẹ̀rọ̀. Bùsọ́lǎ n kọ̀ ẹ̀kọ̀ ìrọ̀yìn. Ó fẹ́ di onírọ̀yìn tí ó bá parí ẹ̀kọ́ rẹ̀. Ọ̀dún kẹ̀ta Tádé àti Bùsọ́lǎ niyí ní ilé-ẹ̀kọ́ gíga. Wọ̀n pàdé ni ìpàdé ẹ̀gbẹ́ ọ̀mọ́ Áfíríkà (ASA – African Students Association). Àwọ̀n méjéjì fi ọ̀rọ̀ jomitooro ọ̀rọ̀ nípa ìsọ̀ro tí wọ̀n n dojú kọ̀ nínú ẹ̀kọ́ wọ̀n.

Bùsọ́lǎ: Tádé, ìjẹ́ o mò pé kíláàsì márùnún ni mo ní ni simẹ́sítà yìí?

Tádé: Háà! Hun ùn. Tìrẹ̀ mà dára à. Kíláàsì márùnún ni èmi náà ni, pẹ̀lú láàbù. Mò n ẹ̀ kákúlọ̀sì, fí sí sí, ẹ̀kọ̀ èdèe Yorùbá, kẹ́mísírì àti sítatísí kì. Iṣẹ́ náà wọ̀ mí lẹ̀rùn nítorí pe ojoojúmọ́ ni mo máa n lọ sí láàbù. Mo n ẹ̀ àyẹ̀wò kan lẹ̀wọ̀ nísinsìnyí fún ìdánwò. N kò sì mọ́ bí mo tí máa rí kẹ́míkà tí màá lò pẹ̀lú àyẹ̀wò náà lǎtì fi rí èsì tí mò n retí nínú àyẹ̀wò náà.

Bùsọ́lǎ: Háà! Mo yìn ẹ́ o. Iṣẹ́ nílá ni ò n ẹ̀. Èmi kò ní láàbù, bèyè ni n kò sì ní iṣẹ́ ojoojúmọ́. Nítorí náà kò yẹ́ kí n máa rojọ́. Kú iṣẹ́ o, Tádé.

Tádé: O o, O ẹ́ o. Wò ó, níṣe ni mo n retí kí simẹ́sítà yìí tán o jàre.

Bùsọ́lǎ: Má ẹ̀ ìyọ̀nu Tádé, gbogbo rẹ̀ tí n tán lọ. Láìpẹ́ ìwọ̀ náà yóò di ẹnìjínfà tó

mòye, tó n gbówó rẹ̀rẹ̀tẹ̀.

Tádé: Lóòótọ̀ ni o sọ̀ Bùsọ́lá, ẹ̀gbọ̀n kíkẹ̀kọ̀dọ̀ gboyè ẹ̀njíníà kò rọ̀rùn rárá.

Bùsọ́lá: Tádé, má sọ̀ bẹ̀ẹ̀ mọ̀. Kò sí ẹ̀kọ̀ ìwé kankan tí ó rọ̀rùn rárá. Ẹ̀gbọ̀n tí ẹ̀nìyàn báá rọ́jú, ẹ̀nìyàn á jọ̀rọ̀ rẹ̀.

Tádé: Otítọ̀ ni ọ̀rọ̀ rẹ̀ o, Bùsọ́lá. Mo ti gbọ̀ ohun tí o sọ̀. Maa rọ́jú.

Bùsọ́lá: Ó dára bẹ̀ẹ̀. Jẹ́ kí n kọ̀ ẹ̀ lórín tí bàbáa mi máa n kọ̀ láti gbàwá nìyànjú kí a ba à lè múra sí ẹ̀kọ̀ wa.

Bàtà rẹ̀ á dún ko ko kà
 Bàtà rẹ̀ á dún ko ko kà
 Bí o bá kàwé rẹ̀, bàtà rẹ̀ á dún ko ko kà
 Bùsọ́lá kàwé rẹ̀, bàtà rẹ̀ á dún ko ko kà
 Tádé kàwé rẹ̀, bàtà rẹ̀ á dún ko ko kà
 Bàtà rẹ̀ á wọ̀ ẹ̀rẹ̀rẹ̀ nílẹ̀ o
 Bàtà rẹ̀ á wọ̀ ẹ̀rẹ̀rẹ̀ nílẹ̀ o
 Bí o ò bá kàwé rẹ̀ bàtà rẹ̀ á wọ̀ ẹ̀rẹ̀rẹ̀ nílẹ̀.

Tádé: Háà! Bùsọ́lá, O ti fún mi ní agbára ọ̀tun láti kàwé síí.

Bùsọ́lá: Ó dára o, alágbára ìwé.

Iṣẹ́ Ẹ́ṣe 1

Sọ̀ bẹ̀ẹ̀ ni tàbí bẹ̀ẹ̀ kọ̀ sí àwọn gbólóhùn wònyíí

*State whether the following sentences are **true** or **false***

	BÈÈ NI	BÈÈ KỌ
1. Tádé àti Bùsọ́lá n sọ̀rọ̀ nípa iṣẹ̀ oko.	☐	☐
2. Ọmọ ẹ̀gbẹ̀ kan náà ni àwọn méjéèjì.	☐	☐
3. Kíláàsì Bùsọ́lá pọ̀ ju ti Tádé lọ.	☐	☐
4. Tádé ní iṣẹ̀ láàbù lójojúmọ̀.	☐	☐
5. Èkọ̀ nípa ìmọ̀-ẹ̀rọ̀ ni Tádé n kọ̀.	☐	☐
6. Bùsọ́lá n gba Tádé nìyànjú pé kí ó má ẹ̀rẹ̀rẹ̀ nípa iṣẹ̀ rẹ̀.	☐	☐
7. Bùsọ́lá fẹ̀ di oníròyìn.	☐	☐
8. Láti kẹ̀kọ̀dọ̀ gboyè ẹ̀njíníà rọ̀rùn púpọ̀.	☐	☐
9. Bùsọ́lá kọ̀ orin fún Tádé láti mú u lẹ̀kàn le.	☐	☐
10. Orin náà dára púpọ̀.	☐	☐

Iṣẹ́ Ẹ́ṣe 2

Parí àwọn gbólóhùn wọnyí.

Complete the following sentences.

1. _____ ni Tádé àti Bùsólá?
  - a. Ọ́tá
  - b. Ọmọ́ ìyá
  - c. Ọ́rẹ́
  - d. Ẹ́bí

2. Bùsólá fẹ́ di _____ ní ẹ̀yìn ọ̀lá?
  - a. aláḱòwèé
  - b. àgbẹ́
  - c. oníròyìn
  - d. agbejórò

3. _____ ni Tádé nífẹ́ẹ́ láti dà?
  - a. Oníròyìn
  - b. Agbejórò
  - c. Ẹ́njínfá
  - d. Aláḱòwèé

4. Kíláàsì _____ ni Bùsólá ní ni simésítà yìí?
  - a. mẹ́fà
  - b. méjì
  - c. mẹ́rìn
  - d. márùn-ún

5. _____ jẹ́ ọ̀kan lára iṣẹ́ tí Tádé ní ẹ́?
  - a. Bàfílọ̀jì
  - b. Ẹ́kọ́ èdèe Yorùbá
  - c. Kẹ́mísírì
  - d. Kákúlọ̀sì

Iṣẹ Ṣíṣe 3

Ṣàlàyé orin yìí ní èdèè Yorùbá gégé bí o ẹe rí i kà nínú àyọkà òkè yìí.

Explain this song in Yorùbá based on what you have read in the passage above.

Bàtà ẹ́ á dún ko ko kà
 Bàtà ẹ́ á dún ko ko kà
 Bí o bá kàwé ẹ́, bàtà ẹ́ á dún ko ko kà
 Bùsọ́lá kàwé ẹ́, bàtà ẹ́ á dún ko ko kà
 Tádé kàwé ẹ́, bàtà ẹ́ á dún ko ko kà
 Bàtà ẹ́ á wó ẹ́ẹ́ẹ́ nílẹ̀ o
 Bàtà ẹ́ á wó ẹ́ẹ́ẹ́ nílẹ̀ o
 Bí o ò bá kàwé ẹ́ bàtà ẹ́ á wó ẹ́ẹ́ẹ́ nílẹ̀.

Iṣẹ Ṣíṣe 4

Sọ fún wa nípa ilé-ẹ̀kọ̀ọ́ ẹ́ tàbí yunifásítìì ẹ́.

Tell us about your school or your university.

Iṣẹ Ṣíṣe 5

Kọ ìtumò àwọn ọ̀rọ̀ wònyí sílẹ̀ ní èdèè Yorùbá.

Provide the meaning of the following words in Yorùbá.

1. oníròyìn
2. àyẹ̀wò
3. ìpàdé ẹgbé
4. jomitooro
5. gbà níyànjú

Lesson 3 - Èkọ Kẹta: Facilities

Yunifásítì ti Ìbàdàn

Oríṣíríṣi Yunifásítì ni ó wà ní orílẹ̀-èdè Nàìjíríà. Ọkan pàtàkì ni Yunifásítì ti Ìbàdàn ní ilú Ìbàdàn ní Ìpínlẹ̀ Ọ̀yọ́. Ọhun ni Yunifásítì àkọkọ ní orílẹ̀-èdè Nàìjíríà. Àwọn Ọ̀yìn bó aláwọ́ funfun ni wọn dá a sílẹ̀ ní ọdúnun 1948 bí ó tilẹ̀ jẹ́ pé wọn yí orúkọ rẹ́ padà sí Yunifásítì ti Ìbàdàn lẹ́yìn ìgbà tí orílẹ̀-èdè Nàìjíríà gba òmìnira ní ọdúnun 1960.

Gbogbo ọ̀nà ni ó wọ́ Yunifásítì ti Ìbàdàn. Bí ènìyàn bá ń bọ́ láti agbègbè Sàngo, ní gélẹ́ tí ènìyàn bá ti dé iwájúú Yunifásítì yíí ni ènìyàn á ti rí ẹnu-ọ̀nà àbáwọ́lé sí ilé-ẹ̀kọ́ gíga yíí pèlú iṣẹ́-ọ̀nà aláràbarà. Ọ̀pópónà méjì ni ènìyàn á rí ní kété́ tí ènìyàn bá ti wọ́lé: ọkan fún àwọn tí ó

ń lọ sí inú ọgbà ilé-ìwé yí nígbá tí ìkejì dúró fún àwọn tí wọn bá ń jade kúrò nínú ilé-ìwé yí.

Ilé gogoro ní ibi tí aago ti ó ń ka wákàtí àti ìṣéjú ni ènìyàn á kọkọ rí tí ènìyàn bá ti wọ inú ọgbà ilé-ìwé yí tí ènìyàn bá rìn síwájú díẹ̀. Nínú ilé tí ó wà ní tòsí ilé gogoro yí, tíí ẹ̀ ibùjókòò àwọn alákoòso ọgbà ni gbogbo àṣẹ àti òfin ti ń wá. Oríṣíríṣi èkọ ni wọn ń kọ àwọn àkẹkọ́ ní Yunifásítì ti Ìbàdàn. Nínúu wọn ni èkọ onípò àkẹkọ́ tí amọ́ sí BÍ-EÈ, BÍ-EÈDÌ, BÍ-EÈSÌ àti àwọn onípele ńlá tí ń jẹ ÈM-EÈ, ÈM-EÈDÌ, ÈM-EÈSÌ, tí tí dé àwọn oyè imọ̀ ìjìnlẹ̀ tí wọn ń pè ní Ph.D.

Oríṣíríṣi ẹ̀ka èkọ ni ó wà nínú ọgbà Yunifásítì ti Ìbàdàn. Láraa wọn ni a ti rí ẹ̀ka èkọ olùkọ̀ni, ẹ̀ka èkọ ịṣẹ̀ àgbẹ̀, ẹ̀ka èkọ ịṣẹ̀ ọ̀nà àti bẹ̀ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ lọ. Nínú ọgbà Yunifásítì ti Ìbàdàn, oríṣíríṣi ibùgbé tí a mó sí ọ̀dù ni ó wà fún àwọn akẹkọ́ láti gbé. Àti ọ̀kúnrin àti obìnrin ni wọn ní àhààní láti gbé inú ọ̀dù wònyí. Ọ̀dù Ọ̀bàbìnrin Èlísábẹ̀tì àti Ídíá ni ti àwọn obìnrin, Nnamdi Azikiwe, Kùtì, Mellanby àti àwọn yòókù ni ti àwọn ọ̀kúnrin nígbá tí Tafawa Balewa jẹ ọ̀kan lára ti àwọn akẹkọ́ onípele tó gajú.

Ṣé àwọn àgbà bọ wọn ní b'òmọ́ bá ẹ̀ ịṣẹ̀ déédé, ó yẹ kí ó ní àsìkò àti ẹ̀seré. Èyí tùmọ́ sí pé lẹ̀yìn ịṣẹ̀ ọ̀dọ̀, àsìkò yẹ kó wà fún ìdàrayá. Pápá ịṣeré wà nínú ọgbà Yunifásítì ti Ìbàdàn fún bọ̀dù àfẹ̀sẹ̀gbá, bọ̀dù àfọ̀wọ̀gbá àti bọ̀dù àjùsáwọ̀n. Bẹ̀ẹ̀ náà ni ọgbà àwọn ẹ̀ranko níbi tí a ti lè rí ejò, kìnìún, ọ̀bọ, ìjàpá, ẹ̀yẹ lóríṣíríṣi àti bẹ̀ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ lọ wà nínú ọgbà Yunifásítì ti Ìbàdàn. Ọgbà ilé-ìwé Yunifásítì ti Ìbàdàn tóbi ká má parọ̀. Èyí ló jẹ kí n gbà pé àkọ́dá gan-an ni ní tòótọ̀.

Ìṣẹ̀ Ṣíṣe 1

Dáhùn àwọn ìbẹ̀rè wònyí ní èkúnrẹ̀rẹ̀.

Answer the following questions in complete sentences.

1. Àwọn wo ni wọn dá Yunifásítì ti Ìbàdàn sílẹ̀?
2. Nígbá wo ni wọn dá Yunifásítì ti Ìbàdàn sílẹ̀?
3. Ní ilù wo àti ìpínlẹ̀ wo ni Yunifásítì ti Ìbàdàn wà?
4. Kí ni orúkọ ọ̀pópóná tí a lè gbá wọ inú ọgbà Yunifásítì ti Ìbàdàn?
5. Níbo ni àṣẹ àti òfin ilé-ìwé yí ti ń wá?

Iṣẹ Ṣíṣe 2

Parí àwọn gbólóhùn wònyí.

Complete the following sentences.

1. Orúkọ ọ̀ṣù mélòò ni a dá nínú àyọkà òkè yìí?
  - a. méjì
  - b. méfà
  - c. mẹ́rin
  - d. mètàlá

2. _____ kò sí nínú àwọn ọ̀ṣù tí a le rí nínú ọgbàa Yunifásítì ti Ìbàdàn?
  - a. Ọ̀ṣù Ọ̀babìnrin Èlísábẹ̀tì
  - b. Ọ̀ṣù Nnamdi Azikiwe
  - c. Ọ̀ṣù Mọ́remí

3. Èka èkọ mélòò ni a dárúkọ lára àwọn èka èkọ tí ó wà nínú ọgbàa Yunifásítì ti Ìbàdàn?
  - a. mẹ́ta
  - b. méjì
  - c. mẹ́rin
  - d. n kò mò

4. _____ ni wọn yí orúkọ Yunifásítì ti Ìbàdàn padà?
  - a. Ní ọ̀dúnun 1960
  - b. Ní ọ̀dúnun 1948
  - c. Kí ó tó dí 1960
  - d. Lẹ́yìn ọ̀dúnun 1960

5. Ọ̀pópónà mélòò ni ó wọ inú ọgbàa Yunifásítì ti Ìbàdàn?
  - a. mẹ́ta
  - b. méjì
  - c. mẹ́rin
  - d. mètàlá

Ọrọ àdásọ (Monologue)

Túndé ń sọrọ nípa ilé gogoro ni ilé-ìwée rẹ
(Túndé is talking about the tallest building at his school.)

Ọpọlọpọ ilé-ìwé ló wà ní tòótò, àmọ ti ilé-ìwée mi yàtò gan-an ni. Ilé-ìwée mi yàtò sí àwọn ilé-ìwé yòókù. Ọrọ mi yìí kojá àpọnlé, bèẹ̀ kì í ẹ̀se àpọnlú. Àwọn Yorùbá ní bí a kò bá dé oko baba ẹlomíràn wò, a kò lè mọ èyí tí ó tóbi jù nínú oko baba ẹni àti baba ẹlomíràn.

Èmi ti dé ilé-ìwé mìíràn, mo sì ti rí i dájú pé àjànàkú kojá mo ri n̄kan firí. Mo ti rí erin, mo sì mọ pé erin ni. Ẹ́é ti àwọn olùkọ́ tí wọn gbámúṣé ni kí n sọ ni tàbí ti àwọn ilé alárábarà tí wọn wà ni kí n wí?

Ká mú t'ẹ̀gàn kúrò, ká tún fi t'ẹ̀gàn kun, ilé-ìwé ni ilé-ìwée mi. Yunifásítì ti Texas ní Austin ni mò ń sọ. Gbogbo ọ̀nà ni o lè gbà wọ ilé-ìwé mi yìí. Tí o bá wá gba iwájú ilé-ìfowópamósí wọlé, kí o kàn gbé ojú wo ọ̀kàn, wà á rí ilé gogoro. Gígaa rẹ̀ fẹ̀ ẹ̀ lè kan ọrun. Ilé yìí ni wọn ń pè ní "UT Tower". Ibẹ̀ gan-an ni gbogbo ètò àti àṣẹ ilé-ìwée mi ti ń wá. Ènìyàn kò gbọdọ̀ gbókè wòran rárá. Tí o bá gbìyànjú dé iwájú ilé yìí tàbí tí o ní àhààní láti wọ inú rẹ̀, wà á kí ajé kú ìkàlẹ̀. Ilé-ìwée mi dára t'ẹ̀gan lókù. Ìwọ gbìyànjú kí o wá, ìròyìn kò tó àfojúbà.

Iṣẹ Ṣíṣe 3

Sọ **bẹ̀ẹ̀ ni** tàbí **bẹ̀ẹ̀ kọ** fún àwọn gbólóhùn wònyí
*State whether the following sentences are **true** or **false***

Bẚẚ NI   **Bẚẚ KỌ**

1. Ọmọ ilé-ìwée Yunifásítì ti Texas ní Austin ni Túndé.	☐	☐
2. Ọ̀nà kan ló wọ ilé-ìwée Túndé.	☐	☐
3. Oko bàbáa Túndé ni Túndé ní ṣàlàyé.	☐	☐
4. Texas ni ilé-ìwée Túndé wà.	☐	☐
5. Àwọn olùkọ ilé-ìwée Túndé kò mọ nṣkan kan.	☐	☐

Iṣẹ Ṣíṣe 4

Kọ ìtumọ̀ àwọn ọ̀rọ̀ wònyí sílẹ̀ ní èdè Yorùbá.
Write the meaning of the following words in Yorùbá.

1. àpónlé
2. àpónlu
3. àjànàkú
4. gbámúṣé
5. ilé aláràbarà
6. ẹ̀gàn
7. ilé-ìfowópamọ̀sì
8. ilé gogoro
9. ìyànjú
10. àfojúbà

Iṣẹ Ṣíṣe 5

Ó kàn ẹ̀, sọ nípa ilé-ìwé rẹ̀ fún wa.
Now it's your turn, tell us about your school.

Lesson 4 - Èkọ Kẹrin: Campus Life

Oríṣíríṣi Yunifásítì ní ó wà ní ìlẹ̀ Yorùbá. Nínúu wọn ní Yunifásítì ìmọ̀-ẹ̀rọ̀, ìmọ̀ olùkọ̀ni, ìmọ̀ àgbè àti bẹ̀ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ lọ. Ọ̀jọ̀gbọ̀n ní orúkọ̀ tí wọn ní pe àwọn olùkọ̀ ilé-ẹ̀kọ̀ Yunifásítì. Iṣẹ́ wọn ní láti kọ̀ àwọn ọ̀mọ̀ ilé-ẹ̀kọ̀ àti láti rí i dájú wí pé wọn ẹ̀ ṣẹ́ wọn ní ìbámú pẹ̀lú òfin ilé-ẹ̀kọ̀.

Yàrá ìgbẹ̀kọ̀ nílá ní wọn ní pè ní tiatà ìdánilẹ̀kọ̀. Àwọn lẹ́kísọ̀ tiatà tí ó tóbi lè gba igba ènìyàn. Gbogbo ẹ̀ka-ẹ̀kọ̀ ní ó ní tíatà ìdánilẹ̀kọ̀ọ̀ tirẹ̀. Àwọn yàrá ìkàwé kéékèkèkè tún wà káàkiri ọ̀gbà ilé-ẹ̀kọ̀. Àwọn ẹ̀ka ẹ̀kọ̀ọ̀ sáyẹ̀ǹsì máa ní ní yàrá ìmọ̀ iwádìí ìjìnlẹ̀. Ẹ̀ka àṣà àti ìjọ̀ ní gbọ̀ngán ìdáráyá. Nínúu gbọ̀ngán ìdáráyá ní wọn ti máa ní ẹ̀ ìdánwò ẹ̀-é-kí-ní-rí-ẹ̀. Àwọn ọ̀mọ̀ ilé-ẹ̀kọ̀ ní àyè láti wo eré àti ijó nínúu gbọ̀ngán ìdáráyá.

Ibùgbé àwọn ọ̀mọ̀ ilé-ìwé ní wọn ní pè ní ọ̀ṣìlù. Ọ̀ṣìlù tàbí ósítẹ̀lì àwọn ọ̀kùnrin yàtò sí ti àwọn obìnrin. Púpọ̀ nínúu àwọn ọ̀ṣìlù yìí ní wọn dá sílẹ̀ pẹ̀lú orúkọ̀ àwọn ènìyàn pàtàkì ní àwùjọ̀. Ọ̀ṣìlù púpọ̀ ní ó wà ní ilé-ẹ̀kọ̀ Yunifásítì tí ìbàdàn. Díẹ̀ nínúu àwọn ọ̀ṣìlù yìí ní Ọ̀ṣìlù Ọ̀babìrin Èlísábẹ̀tì, Kútì, Awólọ̀wò, Mellanby àti bẹ̀ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ lọ. Àwọn olùdarí ọ̀ṣìlù kì í jẹ́ kí ọ̀kùnrin wọ̀ ọ̀ṣìlù àwọn obìnrin láti àárò tí tí di agogo mẹ́rin. Àwọn alá mójútó ọ̀ṣìlù ní láti rí i wí pé àyíká ọ̀ṣìlù mọ̀ tónítóní.

Àwọn ibùgbé alá dàáni wà káàkiri agbègbè ibi tí Yunifásítì bá wà. Àwọn ti alá dàáni máa ní wọn ju tí ìjọ̀ba lọ. Àwọn ènìyàn lè wọ̀ ibùgbé ti alá dàáni ní àsìkò tí ó bá wù wọn.

Aṣọ̀ oríṣíríṣi ní àwọn ọ̀mọ̀ Yunifásítì máa ní wọ̀. Wọn lè wọ̀ aṣọ̀ òyìnbó, wọn sí tún lè wọ̀ ti ìbílẹ̀. Púpọ̀ nínúu àwọn obìnrin ní ilé-ẹ̀kọ̀ gíga Yunifásítì ní wọn máa ní wọ̀ ẹ̀kòtò. Àwọn ọ̀mọ̀ ilé-ẹ̀kọ̀ gíga kì í sáábà rayè dáná. Nítorí ìdí èyí ní púpọ̀ nínúu wọn ẹ̀ máa ní lọ sí kàntínì láti lọ ra oúnjẹ̀ jẹ̀. Yàtò sí ẹ̀kọ̀ ìwé, oríṣíríṣi ẹ̀kọ̀ ní àwọn ọ̀mọ̀ máa ní kọ̀ ní ilé-ẹ̀kọ̀ gíga Yunifásítì. Ìdi nìyí tí ó fi jẹ́ pe ọ̀mọ̀ ní láti já fáfá tí ó bá fẹ́ wọ̀ Yunifásítì. Bí bẹ̀ẹ̀ kọ̀ irú ọ̀mọ̀ bẹ̀ẹ̀ yóò dojú kọ̀ ìṣòro láti ọ̀dọ̀ àwọn olùkọ̀ àti àwọn akégbẹ̀ẹ̀ rẹ̀ ní ilé-ẹ̀kọ̀.

Ilé-ìwé gíga ti Yunifásítì gbayì láàárín àwọn Yorùbá. Gbogbo àwọn òbí ní wọn sì máa ní fẹ́ kí ọ̀mọ̀ wọn lọ sí ibẹ̀. Tí ọ̀mọ̀ bá kàwé gboyè ní ilé-ẹ̀kọ̀ gíga, iyì àti oríire nílá ní fún àwọn òbí. Nítorí náà ní àwọn Yorùbá ẹ̀ máa ní kọ̀rin pé:

Yunifásítì dára níbi táwọn ọ̀jọ̀gbọ̀n wà
Ìbẹ̀ lómọ̀ mi yó lọ
Olúwa yó mú un débẹ̀ o.

Iṣẹ Ṣíṣe 1

Dáhùn àwọn ìbéèrè wònyí ní èkúnrẹrẹ.

Answer the following questions in complete sentences.

1. Oríṣi Yunifásítì mélòó ni a dárúkọ nínú àyọkà yìí?
2. Kí ni orúkọ tí wọn ní pe àwọn olùkọ ní Yunifásítì?
3. Dárúkọ àwọn ọ̀ṣẹ̀lù tí o rí nínú àyọkà yìí.
4. Njẹ o rò pé ààyè wà fún àwọn akẹ̀kọ̀ọ́ láti ṣe ohun tí ó bá wù wọn ní Yunifásítì? Ṣe àlàyé.
5. Kí ni àwọn àhààní tí ó wà nínú kí ènìyàn lọ sí Yunifásítì?

Iṣẹ Ṣíṣe 2

Sọ **bẹ̀ẹ̀** ni tàbí **bẹ̀ẹ̀ kọ** sí àwọn gbólóhùn wònyí.

*State whether the following sentences are **true** or **false**.*

	Bẚẚ NI	Bẚẚ KỌ
1. Yunifásítì dára láti lọ.	☐	☐
2. O dára kí ọmọ já fáfá kí ó tó bèrẹ̀ẹ̀ Yunifásítì.	☐	☐
3. Kò pọ̀n dandan kí ọmọ lọ sí ilé-ẹ̀kọ́ aláḱò̀bèrẹ̀ kí ó tó lọ sí Yunifásítì.	☐	☐
4. Iṣẹ̀ àwọn Ọ̀jọ̀gbọ̀n ní Yunifásítì ni láti rí i pé akẹ̀kọ̀ọ́ gbáradì fún ìdánwò.	☐	☐
5. Àwọn òbí kò fẹ́ran kí ọmọ wọn lọ sí Yunifásítì.	☐	☐

Iṣẹ Ṣíṣe 3

Ó kàn ẹ̀, sọ fún wa nípa yàrá tí ò ní gbé.

Now it's your turn. Tell us about your room.

Iṣẹ Ṣíṣe 4

Parí àwọn gbólóhùn wọnyí.

Complete the following questions.

Gégé bí o ṣe rí i kà nínú àyọkà òkè yìí _____ jé ibi tí àwọn akẹkọ̀ọ̀ ti n kọ̀ ẹ̀kọ̀.

_____ ni orúkọ ibi tí wọn n gbe. Àwọn akẹkọ̀ọ̀ máa n lọ ọ̀jẹun ní _____ tí ebi

bá n pa wọn. Oríṣi aṣọ _____ ni wọn máa n wọ. Àwọn obìnrin tilẹ̀ máa n wọ

_____ nígbá mìíràn.

Iṣẹ Ṣíṣe 5

Ṣàlàyé orin yìí ní èdè Yorùbá gégé bí o ṣe rí i kà nínú àyọkà òkè yìí.

Explain this song in Yorùbá based on what you have read in the passage above.

Yunifásítì dára níbi táwọn ọ̀jògbọn wà

Ìbẹ̀ lómọ̀ mi yó lọ

Olúwa yó mú un débẹ̀ o.